

preneha biti trdnjava. — Magjari se hudo jezijo, ker jim ves svet po pravici očita, da so jihovi honvedi predragi, a vendar brez vse vojaške vrednosti. Tudi so sami spoznali, da se ni splačalo 2¹/₂ milijona goldinarjev za povzdigo konjerejstva trošiti. Hrvatski sabor začne 19. okt. zopet zborovati.

Vnanje države. Pruski cesar pojde 16. okt. čez Innsbruck na Laško. — Bavarski patrijoti so odposlali kralju pismo, v katerem prosijo, naj odstavi krivično liberalno ministerstvo. — Karlisti na Španskem se kažejo močni in dobro oborožani, kakor še nikoli do sedaj. — Hollandija se je sprla z državo Venecijelo v Ameriki. Angleški kraljevič in naslednik se je podal čez Francosko, Laško, Greško, potem čez srednje morje skozi sueški kanal in rdeče morje v Indijo, kder imajo Angleži dežele v oblasti, ki štejejo više 230 milijonov ljudi na 66.000 miljah. Turški sultan je vzel in dobil veliko milijonov pri Evropejcih na posodo. Največ so mu posodili Angleži, Francozi, Nemci in dunajski Judi. Do sedaj je sultan res izplačeval obresti. Ali sedaj ponuja še le samo polovico dosedanjih obresti. — Srbski knez ne pojde na vojsko zoper Turke, kakor je slavna skupščina zahtevala, marveč pojde na svatbo. Včeraj je bila jegova poroka. Nevesta mu je imela obleko iz Pariza, pri kateri je samo šivarka zaslužila 38.000 fr. Za uboge Kristijane pa nima usmiljenja. Vrlega ministra Ristića je odstavil in se popolnem uklonil Magjarom in nerazumljivim Rusom, ki Turka podpirajo. Kljub temu se pa vstaši vendar hrabro, če tudi mnogokrat nesrečno, bijejo s Turki. Srečo so imeli na Popovem polju, kder so se močno utaborili in pa pri Drinu, kder je 1100 vstašev prijel Turke, katerih je bilo 180 usmrtenih. Ob enem so užgali 1000 turških hiš, vzeli 500 ovac, 300 goved in 50 konj. 1000 Bulgarov je razglasilo oklic do svojih 6 milijonov sobratov; naj se vzdignejo nad Turka!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

X.

Pobožno sporočilo pravi, da je sv. Peter hišico, v kateri je Marija živela in od sv. Duha spočela, posvetil v sv. vežo, in tudi tam daritev sv. meše opravljaj. Od 4. stoletja sem, kedar je Cerkev smela svobodno dihati, so cele procesije romarjev od vseh krajev hitele v Nazaret, da bi počastili in poljubili sv. zidovje, med katerim se je zgodila najsvetejša skrivnost. Sv. Helena, mati cesarja Konstantina, je nad hišico, ki je v prvi prostosti ostala, pozidala krasen tempelj. Ob času, kedar so divji Saraceni sv. deželo napadali, je bila cerkva nad sv. hišico že v razvalinah in bati se je bilo še večjega oskrunjenja. Kaj se zgodi?

Jutro rano 10. maja 1291, zagledajo delavci, ki grejo na svojo delo, na hrvatskem Primorju

med Reko in Trsatom stati hišico, kjer poprej še nikdar nobene videli niso. Še bolj se čudijo, kedar najdejo v hišici altar, božjo martro, podobo Marije in nekaj pohištva. Ta dogodba se razglasi, kakor da bi jo veter raznesel, na vse kraje; ljudstvo prihaja od blizo in daleka; od kod pa da je hišica prišla, tega nikdo ni vedel. Marija sama to razjasni. Ležal je na smrtni posteli dušni pastir trsatske župnije; jemu razodene Mati božja, da je hišica, nad katerim prihodom se vrni čudijo, jena lastna hišica, kjer je bila rojena, in kjer je s svojim božjim Sinom živela. V dokaz, da je vse to resnica, mu ukaže iz postelje vstati; in vstal je popolnem zdrav. Kmalu se poda na kraj dogodbe; tam najde trumo ljudstva okoli sv. hišice, ter jim pové, kako je čudovito ozdravil, in kaj mu je bilo razodeto. Očesa vseh so se v solzah topila iz pobožnosti in zahvalnosti do Marije.

Bil je takrat za glavarja na hrvatskem Primorju grof Nikolaj Frangipani. Poslal je v Nazaret 4 učene može, naj pregledajo in preiščejo vse, kar to reč zadeva, da bo konec vsem dvombam. Prišedšim na jutrovo ovdishnji Kristijani z nepopisljivo žalostjo pokažejo mesto, kjer je hišica stala; bili so še videti sledi zida, in povedali jim so, kedaj je hišica spreminola. Vse se je na tenko zlagalo s časom, ob katerem so našli hišico pri Trsatu, in s širino, dolgostjo hišice po sledih v Nazaretu. Kedar se domov povrnejo, je bilo vse to zapisano in moži so resničnost svojih besed s prisego potrdili.

Zdaj je bil začetek slovitega romanja: iz vseh dežel so pobožni vrni prihajali. Ali veselje Hrvatov je trajalo kratek čas. Za 3 leta in 7 mesecev jim hišica zopet spremine. Roke nebeških duhov so jo prenesle prek morja na Italijansko, in jo položile v gozd vedno zelenih lovorič. *) Pastirji so jo videli po zraku nad morjem prihajati, in Marija sama je razodela sv. Nikolaju Tolentinskemu in nekemu pobožnemu puščavniku, da je ova hišica v lovoričju jena hišica iz Nazareta. Ta preselitev se je zgodila 12. decembra 1294.

Zopet se je začelo romanje. Ker so pa budobni tolovaji začeli romarje nadlegovati, zato se angelji božji sv. hišico po 8 mesecih prenesli na bližnji hribček blizo mesta, kjer zdaj stoji. Še se kaže kraj v ulici mesta, kjer je stala. Pa tudi tukaj ni dolgo ostala. Zemljišče, kamor je bila položena, je bilo last 2 bratov. Romarji pribajajo od vseh krajev in prinašajo seboj mnogovrstnih darov. Blagostanje raste; to pa vzbudi nevošljivost, ki se v kratkem v smrtno sovraštvo spremeni. Neko noč storita sklep drug drugega umoriti, da bi potem darovi samo enemu ostajali. Kedar v jutru vstaneta, hišica ni več stala na njuni zemlji; bila je četrtokrat prenešena, malo dalje na očitno cesto, in na tem mestu še zdaj stoji 580 let. Tri poslednje prenesitve so se zgodile v 1 letu.

*) Ime Loreto izvaja se od besede lauretum, to je, lovoričen (lorbekov) gozd.

Papež Bonifacij VIII. so leta 1296. v Trsat poslali 16 vitezev in zopet se je dokazalo, da je taista hišica, ktera je iz Nazareta prišla na Primorje in se je potem preselila na Laško.

Zdaj ko vemo, kako in kedaj je sv. hišica sem prišla, hočemo si jo nagledati. Zid je na mestih ometan, na mestih pa gol. Hišica nima podzidja, ker so jo angeli na prosta tla položili. Tudi streha ni prvotna.*) Na brvno od prve strehe iz cedrovega lesa vesi več dragocenih svetilnic; v svetišču jih vedno 52 gori; drugo brvno leži pri zidu, altarju nasproti; vse ostalo od strehe je pod altarjem hranjeno. Po strani altarja stojite 2 podobici do prs iz srebra, ena sv. Jožefa, druga sv. Ane. Prvotni altar, ki ga je po sporočilu sv. Peter blagoslovil in na njem sv. mešo bral, je obdan s sedanjim drugim altarjem. V svetišču so shranjene 3 prstene skledice, ki so nekdanj služile za jedila sv. rodbini; ena, ki je v čisto zlato ukovana, se daje romarjem za poljub, v njo se polagajo molekice in drugi spomeniki, kedar se blagoslavljuje. Na večerni strani visi na steni križ; slika Zveličarjeva je na platno nabarvana in na les raztegnjena; križ je prišel sem s hišico vred. Proti jugu opaziš debel železen križ črez kamen, ki ima posebno prigodbo. J. Suarez, škof Koimbranski na Portugaljskem je sklenil v svoji škofiji enako hišico, kakor je v Loreti, Mariji na čast postaviti, in da bi pobožno delo imelo večjo vrednost, si sprosi od papeža Pavla III. en kamen od sv. hišice. Po dovoljenju pošlje škof svojega kaplana v Loreto, pa nihče se ne upa iz zida izkrhati kak kamen. Vsakega grozi tako delo. Naposled si kaplan sam iztrga en kamen in ga prinese škofu. Ta pa naglo in nevarno zbolí ter da kamen zopet v Loreto odnesti. Ko se je to zgodilo, je zopet ozdravil.

Za altarjem stoji kamen — *Sacro camino* — na katerem je sv. Devica jesti kuhala, in dalje na evangelijsko stran je mesto, kder je v pobožni molitvi klečala, kedar jo je angel Gabrijel pozdravil. Prvotne dveri v hišico proti severu so predstavljene; še se vidi brvno v zidu, kjer so poprej bile, mesto enih, so sedaj čveterere dveri v hišico.

Podoba Matere božje nad altarjem je rezana iz cedrovega lesa; pripoveduje se, da je delo sv. Luke. Dva zvončeka, ki v hišici visita, sta ž njo vred prišla. Topova kroglja, ki je na južni strani na zid obešana, je dar papeža Julija II., Mariji na zahvalo za čudovito varstvo. Pri obsedanju Mirandole so jo namreč sovražniki v papežev šotor vstrelili; šotor je raznesla, papežu in drugim pa ničesar ni storila.

Brezbožni Francozi so l. 1791 cerkev vseh zakladov oropali, celo podoba Matere božje je morala ž njimi; 95,000.000 frankov so neki odnesli. Ni toraj čuda, ako božja pravica ljudstvo in deželo neusmiljeno tepe, ki se ni bala strašnega

*) Gauge piše, da po dolgot meri 29' 8", širina 12' 8", visokost 13' 3", debelost zida 1' 2". Pis.

oskrunjenja. Piju VII. je bila podoba povrnjena, vendar slečena zlahtnega kinča. Papež so jo obdarili, in je zdaj zopet oblečena in ozalšana, da se zaklad ceni nad 1,000.000 frankov.

Od 16. stoletja sem je sv. hišica od zunaj obzidana z belim marmorjem, ki se pa vendar sv. hišice ne dotika. Na zunanjem zidu visi 15 prekrasnih svetilnic. (Nastavek prih.)

Smešničar 14. Nek kaplan niso zamogli mačka pri mizi trpeti. Nekega dne župnika ni bilo doma. Kaplan vzamejo lesen križ iz stene in pretepejo ž njim mačka. Drugi dan pravijo: gospod župnik, Vaš maček je obseden. „Ni mo-goče“! Res, križa se boji! Ob enem segnejo za križem ali maček to zagledavši prasne iz hiše. Župnik sedaj verujejo da je maček hudičev in ga dajo ustreliti še tisti dan.

Razne stvari.

(Zahvala). V imenu odbora in cele občine se zahvaljujem očitno Vam č. g. špiritual marib. duhovščice, France Ogradi, ki ste nam za rajnega preč. opata, po njih smrti in tudi pozneje do Vašega odhoda skoz celih 7 let in 5 mesecev bili pravi dušni oče in svetovalec in ste nam nepozabljivi. Bog Vam vrni ves trud, in ohranite nas v blagem spominu!

Karol Šab,

župan celjske okolice.

(G. Žolnir) učitelj v Vojniku ni bil naš dopisnik, kar po njegovi želji tukaj popričamo.

Uredništvo.

(Učiteljskih služeb je mnogo praznih) v Ceza-njevcih, v Petrovčah, v Cirkovicah, pri sv. Urbanu in sv. Marjeti pri Ptuju, pri sv. Križu pri Slatini, na Vranskem, v Reichenburgu, v Vitanju.

(Maute se bodo dražbale) 22. oktobra in sicer Mariborska pri Dravskem mostu za 1810 fl., pri sv. Jožefu pri Bistrici za 1010 fl. Konjiška za 1528 fl. in Vojniška za 2805 fl.

(Nad 70 učiteljev), udov učiteljskega društva za slovenski Štajer je zborovalo 5. okt. v Celju. Društvo šteje 72 pravih in 13 podpornih udov. Društveni list: „Slovenski učitelj“ ima 445 naročnikov. Za predsednika je zopet izvoljen g. Lapajue. Prihodnje zborovanje bo v Ptuju.

(Krave) so zopet začeli krasti po Slov. goricah. Tako so ukradli v Žrjavcih Dimatu kravo za 80 fl., Ferencu v Vrangli za 60 fl. in Mlakarju v Strmigori 2 kravi za 125 fl. vrednosti.

(Marija Strnad) v Šmarji je svoje dete umorila, sodnija jo je že zaprla.

(Zastrupil) se je Franc Izak, posestnik v Boračovi, ker se je mišnice nadeval.

(Milodari za hercegovinske in bosniške rodbine.) Uredništvo „Slov. Gospodarja“ 5 fl., čč. gg. profesor J. Skuhala 3 fl. in Franc Trafenik, župnik 3 fl. Skupaj 11 fl.